

Lékařská fakulta v Plzni pomůže univerzitě v Jerevanu k vědecké excelenci

Jedním z mnoha cílů největšího evropského programu pro vědu a výzkum Horizont 2020 je podpora rozvoje méně výkonných výzkumných institucí prostřednictvím „nástroje“ Twinning, který podporuje networking, výměny zkušeností, školení a mentoring. Lékařská fakulta v Plzni má mnohaletou tradici co se výzkumu a sdílení zkušeností týče, a proto se zařadila po bok dalších významných pracovišť, jako jsou Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC, Francie) a Lékařská univerzita v Grazu (Rakousko) v projektu ARICE (Twinning for the **A**rmenian **R**esearch **I**nfrastructure on **C**ancer **R**esearch). V rámci projektu budou partneři přispívat širokou škálou aktivit ke zvýšení úrovně a dosažení vědecké excelence Jerevanské státní lékařské univerzity (YSMU, Arménie). Do projektového konsorcia byla plzeňská fakulta přizvána na základě předchozí odborné spolupráce s bankami biologického materiálu (neboli biobankami) IACR a Lékařské univerzity v Grazu, které se řadí mezi největší biobanky v Evropě.

Koordinátorem projektu je Jerevanská státní lékařská univerzita, která má ambice stát se vedoucí vědecko-výzkumnou institucí zemí bývalého Sovětského svazu v kavkazském regionu. Kromě toho univerzita usiluje o to vybudovat národní biobanku zaměřenou na onkologická onemocnění, s cílem přispět ke zlepšení prevence, včasné diagnostiky, léčby a také identifikaci rizikových faktorů těchto nemocí v regionu s vysokou incidencí nádorů. Projektoví partneři pomůžou jerevanské univerzitě tyto cíle naplnit, a to prostřednictvím přednášek, školení, workshopů, letních škol a výměn expertů, zaměřených na plánování a realizaci výzkumných studií, podávání grantů a publikační činnost v oblasti genetického výzkumu nádorů, molekulárně patologických metod a provozu biobanky.

Pracovní tým naší fakulty je multidisciplinární. Do projektu jsou zapojeni odborníci z Centrální laboratoře pro imunoanalýzu a Šiklova ústavu patologie LFP: prof. MUDr. Ondřej Topolčan, CSc., primář Centrální laboratoře pro imunoanalýzu, prof. MUDr. Ondřej Hes, PhD., vedoucí lékař Šiklova ústavu patologie, RNDr. Marie Karlíková, PhD., vedoucí Biobanky Plzeň, doc. RNDr. Ladislav Pecen, CSc., biostatistik, a doc. RNDr. Judita Kinkorová, CSc., projektová manažerka.

Jedním z konkrétních úkolů plzeňské fakulty v projektu ARICE bude pomoci Jerevanské státní lékařské univerzitě v plánování a analýze studií od výběru optimálního designu, odhadu nutného počtu subjektů, až po statistickou analýzu výsledků studie. Doc. Pecen (spolu s onkologem doc. MUDr. Janem Novotným) již dříve adaptoval americký model na odhad celoživotního rizika vzniku nádoru prsu na česká data pro studie a tuto adaptaci bude možné udělat i v Arménii, kde nádory prsu jsou na prvním místě mezi všemi nádory bez ohledu na pohlaví. Dále je plánováno přenést a updatovat na místní data některé informační technologie pro podporu klinických rozhodnutí v oblasti onkologie a endokrinologie. Fakulta dále uspořádá přednášky a školení zaměřené na správné postupy v patologických a molekulárně biologických metodách a biobankingu; tyto postupy budou podle možností ověřeny i prakticky na arménském pracovišti.

A jaký bude přínos účasti v projektu pro LFP?

Vědecká spolupráce s takto specifickým partnerem jako je Arménie může odhalit nová témata pro budoucí společný výzkum v oblasti nádorové problematiky. Jedním z benefitů může být přístup k odlišným vzorkům biologického materiálu. Podle dat IARC za rok 2018 jsou v Arménii mezi

hlavními typy nádorů významně zastoupené nádory žaludku, jater a slinivky, zatímco v ČR jsou to nádory ledvin či kůže. Arménské pracoviště by tak v rámci projektu mohlo poskytnout více případů pro studie zaměřené na nádory žaludku či jater, zatímco česká univerzita by byla schopna poskytnout více případů pro studie věnované nádorům ledvin či kůže.

Zapojení špičkových pracovišť jako IARC a Lékařské univerzity v Grazu bude pro fakultu přínosem jak po odborné stránce, tak po stránce navázání nové a prohloubení stávající spolupráce. Zapojení do projektu Horizontu 2020 přispěje v neposlední řadě ke zvýšení prestiže fakulty.

Vzhledem k současné pandemické situaci bude třeba některé plány přehodnotit, ale věříme, že i tak bude projekt realizován úspěšně.

Tento projekt je financován z programu Evropské unie Horizont 2020, č. grantové dohody 952417.